

Dómsmálaráðuneytið
Borgartún 26
105 Reykjavík

Reykjavík, 15. október 2023

Meðfylgjandi er umsögn UN Women á Íslandi um áform um breytingar á lögum um útlendinga
(alþjóðleg vernd)

Virðingarfyllst,
f.h. UN Women á Íslandi

Stella Samúelsdóttir,
framkvæmdastýra

UMSÖGN UN WOMEN Á ÍSLANDI

um

áform um breytingar á lögum um útlendinga (alþjóðleg vernd)

UN Women á Íslandi er ein tólf landsnefnda UN Women Stofnunar Sameinuðu þjóðanna um jafnrétti og valdeflingu kvenna.

UN Women á Íslandi lýsa yfir þungum áhyggjum af þeim grundvallabreytingum um þjónustu við fólk um alþjóðlega vernd sem þessar tillögur hafa í för með sér og kalla eftir því að stjórnvöld verði við beiðni um aukið samráð við þau fjölmörgu hjálparsamtök sem hafa sérhæft sig í málaflokkinum. Þegar það kemur að grundvallarréttindum og löggjöf sem gæti brotið í bága við alþjóðlegar skuldbindingar íslenskra stjórnvalda er að mati UN Women á Íslandi efni til að flýta sér hægt, draga málið til baka og horfa til þeirra sjónarmiða sem fram hafa komið.

Þessum breytingum á lögum er ætlað að stuðla að hagræðingu við nýtingu fjármagns og að auka skilvirkni innan stjórnsýslunnar. UN Women á Íslandi telur þvert á móti að fyrirhugaðar breytingar hafi í för með sér mikla afturför. Meðferð og afgreiðsla mála berskjaldaðra hópa eins og til að mynda kvenna og stúlkna er í hættu þar sem ekki fæst lengur stuðningur talsmanns fyrir viðkomandi til að koma áleiðis upplýsingum á framfæri á fyrstu stjórnsýslustigum. Berskjaldaðir hópar sem ekki þekkja réttindi sín munu eiga erfitt með að koma áleiðis mikilvægum upplýsingum og meðtaka upplýsingar. Þetta getur leitt til óskilvirkni og að fleiri málum verði vísað til baka vegna mögulegra brota í málsmeðferð, sem hefur þá í för með sér óskilvirkni og aukinn kostnað sem er andstætt því sem breytingarnar eiga að hafa í för með sér.

Einnig telur UN Women á Íslandi að það skjóti skökku við að taka út ákvæði sem varða heimild til veitingu mannúðarleyfa. Þar eru sérstaklega berskjaldaðir hópar í mikilli hættu við að verða enn jaðarsettari en áður.

UN Women á Íslandi leggst gegn öllum breytingartillögum sem skerða vernd fólks á flótta og þar með verulega vernd viðkvæmra hópa sem konur á flótta falla undir. Í neyð og á flótta eru konur berskjaldaðri en nokkru sinni fyrir ofbeldi.

Hröðun málsmeðferðartíma og lækkun kostnaðar má ekki koma niður á grundvallarréttindum einstaklinga. Það er að mati UN Women á Íslandi varhugavert að festa synjanir á efnismeðferðum lagalega í sessi. Það mat sem fram fer á persónubundnum aðstæðum í leit að alþjóðlegri vernd og mannsæmandi lífi og öryggi hefur oft reynst gríðarlega mikilvægt og leitt til þess að einstaklingum er hér veitt vernd. Nú er verið að grafa undan þeim möguleika sérstaklega fyrir jaðarsetta hópa, sem eiga oft á tíðum erfitt með að skilja kerfið og koma áleiðis upplýsingum án utanaðkomandi aðstoðar. UN Women á Íslandi minnir á þær þungu skyldur stjórnvalda til að uppfylla alþjóðlegar skuldbindingar og mikilvægi þess að axla ábyrgð og skapa hér góð skilyrði fyrir fólk á flótta, með mannúð og mannréttindi fólks að leiðarljósi.